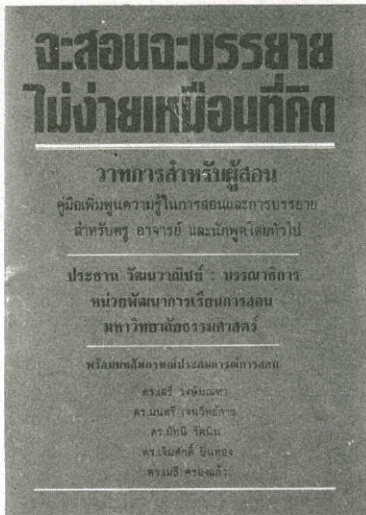

แนะนำหนังสือ

จะสอนจะบรรยายไม่ง่ายเหมือนที่คิด

ประธาน วัฒนวณิชย์ บรรณาธิการ
สำนักพิมพ์ประกายพริก จัดพิมพ์
พิมพ์ครั้งที่ 1 ธันวาคม 2529
228 หน้า ราคา 40 บาท
สุพดี บรรจงแต้ม ผู้แนะนำ

การสอน เป็นวิชาชีพที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ โดยอาศัยการสื่อความหมายด้วยคำพูดและการเรียนจะดำเนินไปด้วยดี เมื่อผู้สอนและผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทั้งนี้ วิธีการที่จะทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจ และมีประสิทธิภาพนั้นมีหลายวิธี กล่าวคือ อาจจะเป็น การบรรยาย การอภิปราย การฝึกปฏิบัติ หรือการให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง

หนังสือวาทกรรมสำหรับผู้สอนเล่มนี้ หน่วยพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดพิมพ์ขึ้นเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งผู้รวบรวมได้กล่าวไว้ในคำนำว่า “เกิดจากความพยายามที่จะรวบรวมบทความเกี่ยวกับการสอนแบบบรรยาย และหลักการพูดซึ่งเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ไว้ด้วยกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์สำหรับครู อาจารย์ และผู้สอนโดยทั่วไป” ดังนั้น สารของหนังสือจึงมุ่งเน้นที่การสอนแบบบรรยาย ซึ่งเป็นเทคนิคการสอนที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางในมหาวิทยาลัย ถึงแม้ว่าหลายคนอาจจะแย้งว่า การสอนแบบบรรยายในปัจจุบันล้าสมัย และไม่จำเป็นแล้วเพราะคำหับคำร่าต่าง ๆ มีมากมาย ราคาถูกและหาซื้อได้ง่ายตามตลาด อีกทั้งยังมีระบบการสอนโดยใช้เทปโทรทัศน์ที่ทันสมัยอีกด้วย แต่อย่าลืมว่าทั้งหนังสือและโทรทัศน์นั้นจะมาแทนการบรรยายไม่ได้เลยเพราะทั้งสองสิ่งไม่สามารถโต้ตอบกับผู้เรียนได้ อย่างไรก็ตาม การบรรยายนั้นหลาย

คนก็อาจจะคิดว่าเป็นวิธีการสอนที่ง่ายที่สุด (แต่ก็ไม่ง่ายเหมือนที่คิด ดังชื่อเรื่องของหนังสือ) ปลอดภัยที่สุด และผู้สอนสามารถควบคุมเนื้อหาของบทเรียนได้มากที่สุดด้วย ดังเช่นที่อาจารย์ประกอบ คุปรัตน์ ได้กล่าวไว้ว่า การสอนแบบบรรยายนั้นเปรียบเสมือน “เกลียดตัวกินไข่เกลียดปลาไหลกินน้ำแกง” (หน้า 33) ผู้รวบรวมได้จัดเนื้อหาภายในเล่มออกเป็น 4 ภาค คือ

ภาค 1 : การสอนแบบบรรยาย กล่าวถึง รูปแบบทั่วไปของการสอนแบบบรรยาย พร้อมทั้งเทคนิคในการบรรยาย การเตรียมตัวสอน การทดลองและประเมินผล หรือแก้ไขส่วนที่บกพร่อง และฝึกฝนส่วนที่ดีในการสอนแบบบรรยาย ซึ่งความสำเร็จในการสอนจะมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถในการพูดในอันที่จะสื่อความหมาย ก่อให้เกิดการเรียนรู้ กระตุ้นความคิด และสร้างความสนใจให้แก่ผู้ฟัง

ส่วนที่น่าสนใจในภาคแรกนี้ คือ บทสัมภาษณ์ประสบการณ์การสอนจากอาจารย์คณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งล้วนเป็นผู้ที่ทำการสอนมานาน ได้แก่ ดร.เสรี วงษ์มณฑา ดร.มนตรี เจริญวิทยาการ ดร.มัทนี รัตนิน ดร.เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง และ ดร.เมธี ครอบแก้ว ซึ่งแต่ละท่านก็ให้ทัศนะเกี่ยวกับการสอนในมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกันออกไป ดังตัวอย่าง

ดร.มนตรี “...ผมคิดว่าเป็นนักแสดงคนหนึ่ง ที่ต้องทำให้นักศึกษาคิดใจ และติดตามการแสดง คือ พังบรรยายตลอดไป

ผมก็พยายามเตรียมให้ดีที่สุด ข้อหนึ่งก็คือว่าในช่วงแรก ๆ การแต่งตัวของผู้บรรยายนี้สำคัญ แต่ไม่ใช่แต่งตัวแบบดาราต่าง ๆ ที่เขาวอกงาน คือ แต่งตัวที่เหมาะสม... หรือแต่งตัวยังงี้ก็ได้ที่จะทำให้นักศึกษามีความรู้สึกระหัดใจ ไม่ใช่นุ่งกางเกงบู๊นไปสอน..." (หน้า 58)

ดร.เสรี "...เริ่มต้นด้วยวิธีการทำให้เด็กสบายใจในการที่ได้เรียนในห้องนั้น ด้วยการนำเอาเรื่องราวที่มันเกิดขึ้นเมื่อวานนี้ เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว หรืออะไรต่าง ๆ ที่เรากับเด็กน่าจะรู้ร่วมกัน มาพูดคุยกัน... เด็กจะมีความรู้สึกว่ามันเป็นกันเองกับเขา นั่นถือว่าเป็นเรื่องของการเตรียมบรรยากาศในห้องเรียนนะครับ..." (หน้า 63-64)

ดร.เจิมศักดิ์ "...การศึกษาเป็นกระบวนการสร้างความมั่นใจในตัวเองให้นักศึกษา ไม่ใช่ให้กับตัวอาจารย์ เมื่อเขามั่นใจแล้วไม่ว่าการพูดหรือการแสดงออกก็จะตามมาเอง แล้วการมีส่วนร่วมของนักศึกษาก็จะตามมาด้วย..." (หน้า 93-94)

นอกจากนั้น ในภาคนี้ยังมีรายงานการศึกษาทัศนะของผู้เรียนที่มีต่อการสอนแบบบรรยาย ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับทัศนะที่มีต่อการสอนแบบต่าง ๆ คุณลักษณะของผู้บรรยายที่ดี เนื้อหาการบรรยายที่น่าสนใจ วิธีการบรรยายที่ดีและอุปกรณ์การสอนแบบบรรยาย

ภาค 2 : วาทกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์การพูดในที่ชุมชน ปัจจัยสำคัญแห่งการพูดที่สัมฤทธิ์ผล หลักเกณฑ์เบื้องต้นของการพูดเพื่อบอกให้ทราบ การพูด

เพื่อจรรโลงใจในโอกาสต่าง ๆ เช่น การกล่าวปราศรัย การกล่าวยกย่องในโอกาสต่าง ๆ การกล่าวแสดงความยินดีหรือโมติรจิต นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงการขยายความเพื่อเพิ่มรายละเอียด การใช้อารมณ์ขันในการพูดอย่างเหมาะสม การแก้ไขความประหม่าในการพูด ขบวนการเกิดเสียงหรือคำพูด และการสร้างความสนใจของผู้ฟัง ซึ่งสมิต สัจญกร ได้สรุปหลักของการพูดทุกวัตถุประสงค์ว่า "จงสื่อสารเฉพาะสารที่ควรสื่อ และต้องใช้ "สารข้อ" ในการสื่อสาร เพราะเราได้สื่อสารเพียงวันนี้อย่างเดียว หากแต่หวังให้การสื่อสารในวันนี้มีผลในวันข้างหน้าและตลอดไป" (หน้า 167)

ภาค 3 : ภาคผนวก เกี่ยวกับอวัยวะต่าง ๆ ที่ใช้ในการพูด การประเมินผลการพูด และน้ำเสียงและบุคลิกในการพูด

หนังสือเล่มนี้ยังมีส่วนที่น่าสนใจอีกส่วนหนึ่ง คือ ในตอนท้ายหน้าหรือท้ายบทความ ผู้รวบรวมได้คัดลอกสุนทรพจน์ของบุคคลสำคัญ ๆ ของนานาประเทศ เช่น ฟรานซิส เบคอน นางอินทรีรา คานธี นางกูราซอน อาควิน เป็นต้น กล่าวได้ว่าเนื้อหาสาระของหนังสือเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอาจารย์ที่เพิ่งเริ่มทำการสอนใหม่ ๆ เพราะท่านผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ล้วนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และมีประสบการณ์สอนในมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี

วิเคราะห์นายทุนธนาคารพาณิชย์ของไทย พ.ศ. 2475-2516

พรณี บัวเล็ก ผู้แต่ง

สำนักพิมพ์สร้างสรรค์ ร่วมกับ โครงการหนังสือเล่ม สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดพิมพ์พิมพ์ครั้งแรก ธันวาคม 2529 หน้า 307 หน้า ราคา 69 บาท
สุพดี บรรจงแต้ม ผู้แนะนำ

การอยู่ร่วมกันในสังคมไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่เราทุกคนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของสังคม จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับการเคลื่อนไหวของสังคม ซึ่งเกิดขึ้นหลากหลายและรวดเร็วมากในทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งการศึกษานี้ จะช่วยให้เราเข้าใจสภาพปัจจุบันดียิ่งขึ้น และพร้อมที่จะยอมรับหรือหาทางออกที่ดีแห่งอนาคตได้ ดังเช่น เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 อันมีผลกระทบ